

Esperit poètic i lògica matemàtica

El nombre auri ve donat per la fórmula $(1+\sqrt{5})/2$, que equival aproximadament a 1,618 i que correspon a una proporció considerada particularment estètica. Aquesta constant es denomina també número d'or o divina proporció.

L'any 2006 l'Acadèmia Mariana de Lleida dedicava els seus jocs florals –instituits el 1862 i sempre referits a la Mare de Déu– a Ripoll.

Altra feina tenia i no m'hi vaig fixar massa. Però, mig enigmista com sóc, tot d'una em vingué a la clepsa: inauguració del monestir de Ripoll, reconstruït: 1893. Any que érem: 2006. El nombre 7, de tanta significació, sobretot religiosa. La portada del Ripoll té set franges.

Faig unes senzilles operacions aritmètiques: $2006 - 1893 = 113$; $113 : 7 = 16,1428$

Vaig penar: si sabés confegir un poema de 113 versos, que fos estructurat en deu espais diferents, aleshores $16,1428 : 10 = 1,614$. El nombre auri! Mira, ja tinc una complicació per afegir...

Posat a la feina, amb limitadíssima inspiració, va sortir el que podeu veure. Vaig adoptar decasil·labs de terminació femenina i, per entendre'ns, les esmentades deu parts representen: 1) la situació, 2) els orígens, 3) l'impuls olibà, 4) la portada, 5) el poble, els pelegrins, 6) la desfeta i la restauració, 7) Mn. Cinto –autor de la lletra dels nostres goigs–, 8) La Mare de Déu de l'Acadèmia de Lleida, 9) invocació a Maria i 10) descripció de la imatge i prec final. Em vaig adaptar, doncs, al que es demanava: que el poema se centrés en la devoció mariana.

Al capdavant, hi vaig afegir un apartat de deu versos de la mateixa estructura, que evidenciava com resoldre l'escondiment.

Es veu que els acadèmics del jurat marià no estaven pas per orgues ni es volgueren aturar en complicacions enigmístiques i en van fer cas omís. Què hi farem! Sempre hem sentit a dir que els camins del Senyor són inescrutables...

Florenci Crivillé

Lema: “Virgo veneranda”

**“Set cants misteriosos té el poema,
set florons que durà en sa diadema
Santa Maria de Ripoll al front;
set cels de pura i divinal bellesa,
la Bíblia al cor de Catalunya impresa,
present, passat i esdevenir del món.”**

Jacint Verdaguer

A la Madona de Ripoll

Un soli august teniu, Santa Maria,
al Pirineu, vora boscos i prades,
repeu dels cims que envolten la comarca
just al junyent de dos rius ripollesos,
Ter i Freser, aigües que duen vida.
Aquell que amb fe, commòs, a vós s’acosta
per demanar favors, potser un miracle,
i amb prec fervent us vol intercessora
troba recer i escalf al santuari.

* * *

Guifré el Pelós, fa ja més d’onze segles,
comte i senyor, vingut de terres franques,
afermà aquí l’arrel de Catalunya.
Un monestir, devot, us oferia
per invocar el vostre nom dolcíssim
i custodir les fites conquerides
que repoblà amb serfs dits de la gleba

duts a l'alberg d'una tan noble empara.
El dotà bé de riqueses i predis
perquè a prop de dia i nit tinguéssiu
monjos benets per lleial companyia.
Aquí volgué que el cos li sebollissin
—ho deixà escrit en plec testamentari—;
el clos llavors així es convertia
en panteó de part de la nissaga
que governà el casal de Barcelona.
(Radulf, fill seu, fou oblat en penyora
i un servent més com tots esdevenia.)

* * *

Es va abastar l'esplendor més intensa
quan, fa mil anys, la figura d'Oliba
—bisbe i abat, besnét del primer comte—
reconstruïa i ampliava el temple,
donava impuls al cèlebre Scriptorium
i el priorat montserratí endegava.
Vic i Cuixà comana, i el seu bàcul
tutelà ferm abadies i esglésies
que van gaudir d'extensa anomenada
i on, amatent, us dedicava culte.
Savi, prudent, home d'empenta, íntegre,
aconseguí aquella Pau i Treva
—matiner intent per mitigar les guerres—
que Pau Casals exposava a l'ONU
enfront d'un món massa tocat per l'odi.

* * *

En ple zenit, a mitjan segle dotze
es construeix la magna portalada,
un monument que l'univers admira;
arc de triomf de la fe cristiana,
el doctrinal, bíblic relat en pedra,
preuat joiell que embellí vostra casa.

* * *

Segles enllà, reformes i declivi.
En tant, se sent als carrers de la vila
el martelleig d'armers i clavetaires,
treball tenaç de domini del ferro
a l'aixopluc que els doneu, protectora.
Romeus d'arreu acuden fervorosos,
cerquen consol, us reten homenatge
o, de genolls, imploren una gràcia.

* * *

Fins que el malfat de les lluites carlines
va destruir el convent, amb la imatge,
arrabassant la monacal presència
dels creadors, constantment mantinguda.
Les velles naus, un munt fetes de runa,
passen a ser de la seu vigatana.
Amb pols sereny, el gran bisbe Morgades
ben promptament la reforma emprenia
restituint de nou a Nostra Dona
els rics tresors del culte i la memòria.

Reféu Ripoll, com a símbol perenne
d'un poble viu que amb clara Renaixença
recuperà la llengua i els orígens
i aquell sagrat sentit de vincular-se
a un país petit on la cultura
sempre és latent, malgrat restar vedada.
El bell mosaic que avui us representa
fou un present del papa Lleó tretze
que obrà el taller de la seu vaticana
per adornar l'altar de la basílica.

* * *

“Amb vostre nom comença nostra història”,
apunta net l'insigne Mossèn Cinto
al virolai que a Montserrat llegava.
També evocà, en serenor d'aurora,
la fe florent, el retorn de la pàtria,
als goigs fulgents que us fan ser ripollesa.
Em veig tan xic davant la gran mestria
del verb vibrant, ofrena del poeta!

* * *

Sota el formós agnom de Verge Blanca,
us sé vetllant per Lleida a l'Acadèmia
que s'hi fundà ha fet vint-i-vuit lustres;
signe palès que la ciutat del Segre
sabé unir la fidel reverència
al sòlid zel que per l'orbe us proclama.

* * *

Des del llindar, amb ancestral respecte,
m'adreço a vós pels camins del poema,
alço l'esguard fitant l'amable rostre
tostemps disposat a acollir un fill pròdig.
En versos blancs, portadors d'harmonia,
suplico humil que em sigueu valedora.

* * *

Sedent al tron, l'Infant ros a la falda,
el blau mantell amb plecs de caient gràcil;
aquest mirar d'oriental bellesa
convida franc a fer-vos confiança.
Amb sant Eudald compartiu patronatge,
el màrtir got que té capella pròpia
i és venerat a tota la contrada.
Mare d'Amor, a voltes us sé sola
quan capvespral arriba la penombra
presagiant que corren temps convulsos;
la humanitat és lluny de la concòrdia.
Prostrats als peus, regina i sobirana,
volem pregar: feu que la pau s'estengui
de cap a cap de la faç de la terra.
Des de Ripoll, Bressol de Catalunya,
oïu el clam que les nacions reporten,
siau-nos far en la foscor, Madona.

Florenci Crivillé i Estragués. Ripoll, agost del 2006

Deu versos aclaridors del contingut enigmàtic:

Lliurem la clau que porta al nombre auri,
el cànon d'or que críptic se'ns oculta.
Quasi sorgeix si repartim els versos
que hi ha escandits: arriben a cent tretze
—un per cada any regint al presbiteri—,
entre els set cels de divinal bellesa
que Verdaguer descriu a la portada;
el quocient el dividim encara
pels deu espais que formen el poema
i vet aquí la sublim harmonia.

($113/7 = 16,14$. $16,14/10 = 1,614$)

Florenci Crivillé

Informació:

Estendard de Nostra Senyora de Ripoll

<http://www.ghcmataro.org/estendar/estend.html>

Miniatura de Ripoll